

RADU POPA PERSONALITATE MARCANTĂ A ISTORIEI ȘI ARHEOLOGIEI ROMÂNEȘTI

Lucia Țarălună

Dacă opera științifică a reputatului istoric și arheolog, s-a bucurat de atenția cuvenită, fiind deseori citată, o monografie despre viața și activitatea sa ne lipsește. Puținele informații biografice de care dispunem, ne va înlesni totuși reconstituirea într-o oarecare măsură a portretului distinsului profesor și om de cultură Radu Popa, care pilduitor prin caracterul său integru, prin dârzenia cu care s-a angajat în finalizarea fiecărui proiect început, prin întreaga sa activitate, a ținut până la sfârșit, printr-un profesionalism care atingea desăvârșirea, să se achite cât mai bine de îndatoririle și țelurile sale.

Personalitate marcantă a istoriei și arheologiei românești, Radu Popa s-a născut la data de 23 iulie 1933 la Cluj Napoca din „*părinți ardeleni, unul din părțile Sibiului ortodox, al doilea din cele ale Clujului greco-catolic*”.¹

Familia Popa, Ilie și Elena se stabilește în Sighișoara în anul 1927, totuși din cauza unor probleme ale mamei, nașterea lui Radu a avut loc la Cluj-Napoca.

Familia Popa a fost o distinsă familie de intelectuali. Tatăl, dr. Ilie Popa, distins avocat în baroul orașului nostru și personalitate de marcă a Sighișoarei interbelice. A fost bun prieten cu Horia Teculescu și activ participant la acțiunile întreprinse de Astra sighișoreană. De asemenea a fost coleg în Baroul sighișorean cu Ion Gh. Maurer avocat și el la Sighișoara în timpul acela. Deputat de Târnava Mare în Parlamentul României, dr. Ilie Popa a practicat avocatura până în anul 1948, când datorită vederilor

---

¹ Gabriela Adameșteanu, „ Un an de la plecarea lui Radu Popa” în *Revista 22*, anul V, nr.8(211), 23febr.-1 mart. 1994, p.13.

sale democratice a fost dat afară din baroul avocaților, a fost arestat de trei ori și a făcut pușcărie în închisorile comuniste. Mama, Elena Popa, licențiată în română și franceză a funcționat ca profesoară la școala primară de fete (azi Școala gimnazială „Aurel Mosora”).²

Copilăria, Radu Popa a petrecut-o la Sighișoara, la fel și clasele primare și liceul. Clasele primare le-a urmat în localul școlii care din anul 2004 îi poartă cu cinste numele, actuala Școală Gimnazială „ Radu Popa”, iar cele gimnaziale la Liceul de băieți „ Principele Nicolae”, actualul Colegiu Național „ Mircea Eliade”.

În anii de liceu a uimit pe toți colegii de clasă cu puterea de discernământ, capacitatea de sinteză, gândirea lui matură și logică, cu mult peste vârsta lui. Eminenții lui profesori, Tului Racotă, Ioan Covrig Nonea, Carol Bukowschi, rămâneau adesea mirați de răspunsurile limpezi și mature pe care tânărul elev Radu Popa le dădea la ore.³

Colegii de liceu și-l amintesc foarte bine, după atâția ani, astfel reputatul profesor Mercurie Petcu, de asemenea plecat prematur dintre noi (+ în anul 1998) și autor, împreună cu profesor Gheorghe Gavrilă, al cărții *Astra sighișoreană(1861-1950) și Horia Teculescu(1897-1942)*, apărută la Sighișoara în anul 1999, îți amintește că a locuit câțiva ani de zile în aceeași casă cu familia Popa, fiind colegi de clasă la liceu, timp de câțiva ani cu Radu Popa.⁴

Tatăl meu Ștefan Oltean, elev la același liceu „ Principele Nicolae”, îi poartă o vie amintire colegului său, mai mic cu doi ani, Radu Popa cu care a împărțit aceeași cameră, timp de 30 de zile în vacanța de vară a anului 1946 pe șantierul județean de muncă voluntară la Cuciulata (pe atunci în județul Târnava Mare). Tatăl meu era în clasa a- V-a de liceu, iar Radu Popa în clasa a III-a în acea vacanță care au petrecut-o

---

², Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrilă, – *Astra sighișoreană și Horia Teculescu*, Sighișoara, 1999, p. 94.

³ *Ibidem.*

⁴ *Ibidem.*

pe șantierele patriei și își amintește cu nostalgie marea admirație pe care a avut-o pentru erudiția și mintea logică și matură a colegului său mai mic.

Din păcate, viața liniștită și fericită, cu tot contextul politic național și internațional, a elevului Radu Popa avea să se sfârșească destul de devreme. Dar să îl ascultăm pe Radu Popa însuși „*O copilărie marcată de anii apăsători ai războiului, cu amenințări pe atunci pentru mine încă nedefinite, amplificate de foametea și de tulburările ce au urmat, s-a curmat brusc în seara lui 4 aprilie 1948 când două siluete cu haine de piele mi-au smuls tatăl de pe stradă, de lângă mine. Calvarul pușcăriilor și al lagărelor de concentrare îndurate fără judecată și fără condamnare a luat pentru el sfârșit abia în 1964. Așa ceva nu se poate uita...*”⁵.

După absolvirea liceului din Sighișoara, Radu Popa a urmat cursurile Facultății de Istorie din București . „*A trebuit să intru în „subteran”, să-mi întocmesc acte false și mincinoase care să-mi dea dreptul la școală. Chiar dacă nu am trăit 16 ani sub teroare permanentă și directă, am avut mereu sentimentul unei hăituieli și al unei săbii ce poate cădea oricând. Am ajuns în anii ’50 (n.n. 1950) student la Istorie, pe atunci se dădeau acele examene de admitere succesive, până prin noiembrie, pentru completarea celor 200 de locuri spre care nimeni nu se înghesuia. Mi-a fost de folos și un cuvânt de bun simț al profesorului Caius Iacob, actualul academician, cunoscut întâmplător, după care nu există meserie și domeniu în care să nu te poți împlini*”⁶. A absolvit facultatea în anul 1956, în specializarea : *Istorie generală medie*, iar teza

---

⁵ Gabriela Adameșteanu, *op. cit.*, p.13.

⁶ *Ibidem*.

⁷ Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrilă, *op.cit.*, p. 95

⁸ *Ibidem*.

⁹ Gabriela Adameșteanu, *op.cit.*, p.13

¹⁰ Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrilă, *op.cit.*, p. 95

¹¹ *Ibidem*.

de licență „Circulația de mărfuri în Transilvania în secolele XI-XIII” care a fost realizată sub conducerea profesorului Andrei Oțetea.⁷

O a doua teză de licență, de data asta în arheologie medievală a fost realizată începând cu anul 1952 prin participarea regulată la șantierele arheologice organizate de profesorul I. Nestor.⁸ Aduce un omagiu profesorilor eminenți care l-au pregătit pentru o strălucită carieră profesională. „Dar eu am avut șansa unor profesori mari și autentici, scăpați cu pierderi puține sau chiar minime din purgația anului 1948, când a fost decapitată istoriografia românească: Andrei Oțetea, Ion Nestor, Mihai Berza, Dionisie Pippidi, și alții. Ulterior, lucrurile au mers din rău în mai rău. Se ajunsese în ultimul timp ca autenticele cadre universitare să poată fi numărate pe degetele unei mâini și acelea înghesuite de culturnici și propagandiști”.⁹

După absolvirea facultății, din anul 1956 până în 1963, Radu Popa a funcționat ca muzeograf și muzeograf principal la Muzeul de Artă al României, secția de artă feudală din București. În această perioadă are o activitate susținută. A participat și la săpăturile arheologice pe șantierele din Suceava și Păcuiul lui Soare. A efectuat cercetări de teren privind monumentele medievale și a început apoi valorificarea cercetărilor proprii publicând rezultatele acestor cercetări. Din anul 1962 a devenit aspirant (ulterior doctorand) în științe istorice. De asemenea între anii 1957 – 1962 a urmat și cursurile Facultății de Drept la secția fără frecvență.¹⁰

În luna martie 1963, Radu Popa a fost angajat prin concurs ca cercetător științific la Institutul de Arheologie București, iar din martie 1968, tot pe bază de concurs a devenit cercetător principal III în același institut la secția medievală.¹¹

Despre această perioadă Radu Popa relatează „Este suficient în acest sens să vă spun că activistul trimis la Sighișoara în 1965 pentru a-mi completa dosarul s-a

întors cu recomandarea că aș fi „fiu de bun român”, îndreptățit să fac parte din cei necesari țării pentru a vindeca rănile celor 16 ani de orientare greșită. Aveam 32 de ani și eram la plină cursă de descoperire și confirmare a posibilităților mele profesionale poate și puțin amețit de un patriotism ce ieșea exacerbat din îndelungata perioadă „slavizantă” și „rusificantă” conform rețetelor de omogenizare, perfecționate ulterior pe alte planuri.¹²

Între anii 1966- 1968 și-a redactat teza de doctorat cu titlul „Țara Maramureșului în secolul al XIV” pe care a predat-o în anul 1968, doctoratul fiind susținut în anul 1969. Teza de doctorat a fost tipărită în anul 1970 de către Editura Academică, fiind distinsă cu premiul „Nicolae Bălcescu” al Academiei Române.¹³ A avut intenția de a intra în învățământ dar nu a fost cu putință, deoarece, cum își amintește, „Interzisă fiindu-mi venirea la catedră – dosarul funcționa în pofida „originii mele bune românești”, iar învățământul de la noi lunecând în anii ’70 în alte direcții, m-am concentrat asupra cercetării. Premiul „Nicolae Bălcescu” al Academiei obținut în 1970 pentru publicarea tezei de doctorat scrise în 1966-1968 mi-a consolidat o autoritate profesională care mi-a permis ca, în pofida piedicilor administrativ-politice, să atrag în jurul meu pe cei din generația mai tânără”¹⁴.

De când a început munca la Institutul de Arheologie din București, Radu Popa se preocupă în special de Transilvania, de care era strâns legat, după cum ne spune „Țin destul de mult la rădăcinile mele transilvănene ...”¹⁵, astfel că aici a organizat și condus cca 40 de șantiere arheologice situate aproape pe tot arealul intracarpatic, după cum urmează : Maramureș, Bihor, Hațeg, Banat, Făgăraș. De altfel o altă lucrare monografică fundamentală a lui Radu Popa pe lângă „Țara Maramureșului în secolul

---

¹² Adameșteanu, Gabriela , *op.cit.*, p.13.

¹³ Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrilă, *op.cit.*, p. 96.

¹⁴ Gabriela Adameșteanu, , *op.cit.*, p.13.

¹⁵ Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrilă, *op.cit.*, p. 96.

al XIV” este „*La începuturile evului mediu românesc – Țara Hațegului*” apărută la Editura Științifică și Enciclopedică în anul 1988.

O caracterizare extrem de competentă a metodelor științifice și a lucrărilor lui Radu Popa o face istoricul Alexandru Nemoianu care spune „*Meritele lui științifice sunt excepționale ... Radu Popa a conceptualizat o nouă metodă de înțelegere a Evului Mediu transilvănean și a evoluției istoriei Românilor în general... care se întemeia pe sistemul ”reconstrucțiilor regresive”. ...Lucrările lui Radu Popa ne dezvăluie o lume românească extrem de complexă, vie, capabilă să se adapteze provocărilor istorice și tot capabilă să le biruie sub forma suprem eroică, a supraviețuirii care face viitorul cu puțință*”.¹⁶

După cum am mai amintit pe lângă șantierele transilvane, Radu Popa a efectuat săpături arheologice pe șantierele de la Suceava și Păcuiul lui Soare, perioada istorică spre care și-a îndreptat atenția a fost perioada secolelor X – XIV, epoca formării statelor medievale române.

Începând cu anul 1972 șantierele arheologice pe care le-a condus Radu Popa au avut caracter de șantier-școală, servind pentru perfecționarea și atestarea arheologilor din generațiile mai noi.¹⁷ „*Am avut colaboratori – hai să le spunem „studenții mei” – de calitate, din păcate dintre cei 20-30 ce s-au selecționat pe parcursul 25 de ani mai mult de jumătate au părăsit țara (în condiții mai mult sau mai puțin legale).*”¹⁸

Un astfel de „colaborator” d-l Sergiu Iosipescu își amintește de perioada de sfârșit de semestru al anului universitar 1966-1967, când tânăr student de abia 17 ani,

---

¹⁶ Alexandru Nemoianu, „Radu Popa. Un mare istoric al Transilvaniei”, În: *Im memoriam Radu Popa. Temeiuri ale civilizației românești în context european*, Ed.Accent, Cluj-Napoca, 2003, p. 49.

¹⁷ Gabriela Adameșteanu, , *op.cit.*, p.13.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ Sergiu Iosipescu, „Radu Popa. Confluente 1967-1993”, În *Im memoriam Radu Popa. Temeiuri ale civilizației românești în context european*, Ed.Accent, Cluj-Napoca, 2003, pp. 41-42.

a început munca pe șantierul arheologic din Maramureș unde, *cercetările arheologice ale lui Radu Popa, începute în 1963, păreau să aibă aproape caracterul unor inițieri.* Ca și arheolog de marcă, *Radu Popa avea să îndrăznească confruntarea peisajului istoric virtual cu însuși spațiul real. Avea un simț istoric al geografiei, al terenului, disciplinat de temperamentul său foarte ardelenesc și de studiile juridice – poate urmate în respectul tatălui său, dr. Ilie Popa.....Fără să pară sau să arate ostentativ, după exemplul magiștrilor săi Ion Nestor și Virgil Vătășianu, Radu Popa era un îndrumător.*¹⁹

D-l Sergiu Iosipescu își reamintește și de seriozitatea și programul strict existente pe șantierele conduse de Radu Popa : programul începea la ora șase jumătate dimineața până patru la după amiaza. De asemenea domnia sa își amintește că, în lunga lor colaborare, „ *ne-am regăsit între altele pentru a pune la cale restaurarea cetății Ienisala planul de conservare-restaurare al Sighișoarei. A voit să-l întovărășesc la una din întâlnirile de la Sighișoara și o după-amiază caldă de vară a anului 1991 am petrecut-o arătându-mi locurile monumentale ale copilăriei sale. Mi-am adus aminte că demult, în anii studenției, trecând prin Sighișoara ținuse să fac cunoștința mamei sale, distinsă profesoară*”²⁰

Foștii studenți și colaboratori sunt unanimi în a afirma că : „ *Radu Popa a contribuit la formarea unei „școli” istorice și a unei înțelegeri istorice noi”. ... Metoda „reconstrucțiilor regresive” face cu puțință nu numai alcătuirea și înțelegerea Evului Mediu Românesc în Transilvania ci înțelegerea modelului esențial românesc în splendida lui permanență.*”²¹

Radu Popa a fost preocupat în același timp și de alte domenii ca : istoria artei și arhitecturii, civilizația bizantină, zona Dunării de Jos, satul medieval, începuturile civilizației urbane. În măsura posibilităților (deseori foarte limitate), a încercat

---

²⁰ *Ibidem*, p. 46

²¹ Alexandru Nemoianu, *op. cit.*, pp. 49-50

integrarea realităților medievale românești în context european mai larg, în special sud-est și central-european.²²

A avut o bogată activitate științifică îndeplinind importante funcții în cadrul unor instituții de specialitate, începând cu anul 1966 când a fost numit în Consiliul științific al Direcției Monumentelor istorice, iar din anul 1972 a devenit membru al Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural Național. A făcut parte în câteva rânduri din consiliul științific al Institutului de Arheologie, unde, între anii 1975-1980 a îndeplinit funcția de director-adjunct. În anul 1972 a devenit membru, iar apoi redactor responsabil adjunct al revistei „*Studii și cercetări de istorie veche și arheologie*”. A fost de asemenea redactor responsabil la revistele „*Buletinul Comisiei Monumentelor istorice*” și „*Revista Monumentelor istorice*”.²³

Marea lui erudiție, gradul înalt de pregătire, implicarea și seriozitatea de care dădea dovadă în munca lui de cercetare a trecutului istoric, a făcut să aibă o serie de contacte și colaborări cu specialiștii în domeniu din străinătate. Din anul 1979 a făcut parte din consiliul științific al *Institutului Internațional al Cetăților Istorice* (IBI) ca reprezentant al României, iar în anul 1980 a fost cooptat în consiliul științific internațional al publicației, „*Enciclopedia istoriei timpurii a popoarelor europene*” (Berlin-Poznan), de asemenea a fost membru, din partea României al colegiului de redacție la „*Lexicon des Mittelalters*” (Artemis Verlag Munchen/ Zurich). A publicat numeroase articole și studii atât în țară cât și în străinătate. A fost colaborator permanent la revista „*Magazin istoric*”, aducând importante contribuții la elucidarea unor probleme de bază din istoria națională²⁴.

Luând atitudine împotriva distrugerii monumentelor istorice, în anii regimului comunist, a protestat alături de alți istorici pentru a împiedica acest lucru. Astfel că la

---

²² Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrilă, *op.cit.*, p. 96.

²³ *Ibidem*, p. 97.

²⁴ *Ibidem*.

24 ianuarie 1985, Radu Popa a semnat alături de D.M. Pippidi, Grigore Ionescu, Dinu Giurescu, Vasile Drăguț, Răzvan Theodorescu și Aurelian Trișcu o scrisoare către dictatorul Nicolae Ceaușescu, în care pledau în „al 12-lea ceas” pentru păstrarea mănăstirilor Văcărești și Mihai Vodă, care începuseră să fie demolate de autorități, pentru a face loc proiectului urbanistic al regimului comunist.²⁵

În decembrie 1989, Radu Popa a luat inițiativa reînființării *Comisiei Naționale a Monumen-telor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice* a cărui vicepreședinte a fost, precum și a organului executiv – *Direcția Monumentelor Istorice* din al cărui Comitet director a făcut parte.²⁶

Înalta calificare, numeroasele studii publicate, faptul că era un *nume* în spațiul științific și cultural românesc și internațional, a făcut parte din comisii de doctorat, în specializările: arheologie și istorie medievală, istoria arhitecturii, istoria artei și arhitecturii. A fost invitat periodic la Facultatea de Istorie din București pentru a preda cursuri. Astfel, în anul școlar 1989/1990 în semestrul II, la anul II de facultate a predat un curs general de arheologie medievală, iar la anul IV un curs special de istorie-arheologie. Din anul 1990, Radu Popa a primit dreptul de a conduce doctorate, pregătind un număr de trei doctoranzi.²⁷

Tot după anul 1990 lui Radu Popa i s-a recunoscut dreptul de a fi profesor al Facultății de Istorie a Universității București.

Din păcate firul vieții avea să i se curme mult prea de timpuriu, în plin apogeu al carierei sale. A plecat de lângă noi, în data de 12 februarie 1993, când încă nu împlinise vârsta de 60 ani și este înmormântat cimitirul Pantelimon din București, alături de tatăl său.

Mari personalități ale științei istoriei au adus elogii și au evocat meritele marelui dispărut. Astfel, în *Epitaf* –ul publicat de Andrei Pippidi în Revista 22 din 18-

²⁵ „Semnale de alarmă”, în *Revista 22*, 27 ianuarie 1990, p. 16

²⁶ Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrila, *op.cit.*, p.p. 96-97.

²⁷ *Ibidem*.

24 februarie 1993 își amintește cu adâncă admirație de Radu Popa, de dârzenia și „hotărârea lui de a-și îndeplini, chiar cu prețul unui efort inuman, datoria. O pildă de neînduplecare înverșunată, dar și un îndemn la încredere: în instituțiile pe care le ajutase să se refacă și în oamenii pe care, judecându-i de la distanță, nu-i credea mai buni, dar nici mai răi decât sunt... Această putere și această generozitate tainică îi veneau desigur ereditar de la temeinica burghezie ardeleană din care se trăgea.” Și adaugă cu regret „*El, care părea clădit tare și drept, pentru două vieți este primul dintre noi care se duce*”.²⁸

De asemenea istoricul Mihnea Berindei (și el plecat dintre noi în 2016), își amintește, despre profesorul și prietenul său „*L-am cunoscut pe Radu Popa în vara anului 1966 pe șantierul arheologic de la Brateș, unde avusesem marea șansă pentru un student care terminase primul an de facultate de a fi acceptat de profesorul Ioan Nestor. Radu Popa revenea din Maramureș unde în afară de Cuhea (viitorul Cuhea-Bogdan Vodă) mai deschisese două șantiere și făcuse mai multe sondaje. ... În anii următori l-am însoțit pe Radu Popa, împreună cu alți colegi și prieteni pe șantierele pe care le conducea în Maramureș, în Țara Chioarului și în Păcuiul lui Soare. Ne îndruma, știa să ne încredințeze responsabilități. ... A fost unul dintre pușinii profesori pe care i-am avut și care a știut să ne învețe ce înseamnă cercetarea istorică, ce înseamnă a gândi liber. ...După 1970, când eu am părăsit țara ne-am revăzut sporadic în cursul pușinelor sale călătorii în Occident. Era din ce în ce mai îngrijorat de impasul în care ajunsese țara, de impasul în care se regăsea istoriografia românească. ...L-am revăzut pe Radu la București în euforia zilelor de la sfârșitul lui decembrie 1989. S-a implicat imediat cu dăruire și inteligență în restructurarea Institutului de Arheologie, în relansarea pe baze noi a cercetărilor arheologice, în protejarea monumentelor istorice și ca membru fondator, în activitățile Grupului*

---

²⁸ Andrei Pippidi, „Epitaf” în *Revista* 22, anul IV, nr.7(159), 18febr.- 24 febr. 1993, p.1

pentru Dialog Social....Pentru mine Radu Popa rămâne una din figurile cele mai luminoase pe care le-am cunoscut în România”²⁹

Personalitate marcantă a științei și culturii românești, Radu Popa a adus o contribuție esențială la cunoașterea istoriei poporului român de la începutul Evului Mediu românesc. Lucrările sale sunt lucrări de referință care vor ocupa totdeauna primul loc în cunoașterea istoriei Transilvaniei în special din provinciile istorice: Țara Maramureșului și Țara Hațegului.

La 10 ani de la trecerea lui în neființă, între 15 și 17 mai 2003 a fost organizată în orașul copilăriei lui, la Sighișoara o conferință internațională în memoria lui Radu Popa, manifestarea fiind dublată și de o emisiune a Europei Libere, cu participarea lui Mihnea Berindei, Victor Eskenazy și Ion Vianu³⁰. Întâlnirea de la Sighișoara a debutat cu o slujbă religioasă oficiată de pr. Boian Ioan la Catedrala Ortodoxă, apoi prin dezvelirea unei plăci memoriale pusă pe una din clădirile în care a locuit familia Popa, în Piața Hermann Oberth, nr.21. Această întâlnire s-a construit ținând cont de multele relații științifice ale lui Radu Popa (instituții, colegi), dar și de preocupările sale (un concert de orgă la Biserica din Deal avea să încheie rememorarea celui care, dacă nu ar fi ales cariera de istoric, ar fi vrut să fie muzician).

Cu această ocazie a fost de asemenea lansat volumul colectiv „*In memoriam Radu Popa.*”³¹ Din luările de cuvânt ale personalităților prezente la această conferință : academician Alexandru Vulpe, academician Șerban Papacostea, academician Paul Niedermayer, dr. Andras Roman, dr. Aurelian Triscu, dr.Tereza Sinigalia (consilier al ministrului Culturii), prof. Ioan Opriș (secretar de stat), treptat a prins contur portretul unuia dintre marii arheologi ai acestei țări, dăruit cu pasiune muncii lui, capabil să împartă în jur sfaturi și ajutor practic unor colegi mai tineri care și azi îi

²⁹ Berindei, Mihnea - „Radu Popa” în *Revista* 22, anul IV, nr.8(160), 25febr.- 03 martie 1993, p.13

³⁰ https://ro.wikipedia.org/wiki/Radu_Popa

³¹ Adameșteanu, Gabriela , „Radu Popa – un creator de școală” în *Revista* 22, 26.05.2003

recunosc *statura de creator de școală*³². A urmat apoi un alt simpozion dedicat lui Radu Popa de data aceasta la Sibiu în octombrie 2008. De altfel din anul 1998 Centrul de Medievalică al Facultății de Istorie și Patrimoniu din cadrul Universității „Lucian Blaga” Sibiu poartă numele reputatului istoric și cercetător Radu Popa.

Pentru a arăta adâncul respect și marea prețuire de care se bucura Radu Popa în rândul elitei intelectualității românești citez din cei care l-au cunoscut și stimat: „*Dacă ne reamintim că Radu Popa a făcut școală istorică în jurul său și a știut să adune în jurul lui oameni care să îl iubească și admire cu pasiune vom putea înțelege ce personalitate remarcabilă am avut privilegiu de a cunoaște și numi prieten*”³³

„*Avea capacitatea și abilitatea deosebită de a colabora cu toți specialiștii angajați în elucidarea unei probleme.... Avea o răbdare ieșită din comun pentru a înțelege argumentele partenerului, de a elimina toate conceptele uzuale profesiei sale în vederea rezolvării unui caz concret. Ținea cont de părerile tuturor inclusiv ale studenților sau arheologilor mai tineri din echipa o coordona. Este un alt aspect al modului în care înțelegea să colaboreze cu cei pe care îi forma, oameni care l-au dorit drept dascăl*”³⁴

„*Despre Radu Popa, prietenul nostru francez Joel Bouesse spunea că este o ”forță a naturii”, era și ceva mai mult decât atât, era un om a lui Dumnezeu.*”³⁵ „... a fost o vocație istoriografică superioară care nu s-a trădat pe sine însuși într-o vreme când vocațiile îndoielnice s-au înclinat „sub vremuri”. Istoriografia română atunci când

---

³²*Ibidem.*

³³ Alexandru Nemoianu, *op. cit.*, p. 50

³⁴ Serban Popescu-Dolj, – Radu Popa. „Colaboratorul”, În *Im memoriam Radu Popa. Temeiuri ale civilizației românești în context european*, Ed.Accent, Cluj-Napoca, 2003, p. 51

³⁵ Sergiu Iosipescu, *op. cit.*, p. 46

își va regăsi drumul firesc de la care a fost abătută de forțele care s-au străduit să o instrumentalizeze îl va înscrie la locul de cinste unde îl situează opera sa ”³⁶

Ca o recunoaștere a meritelor acestui mare savant, care a știut să combine cercetările arheologice cu cele de arhivă, într-o abordare absolut corectă, pentru faptul de a fi protejat și conservat fără discriminare monumentele istorice, Comisia Monumentelor de la Budapesta i-a acordat cea mai mare distincție, din păcate post-mortem.³⁷

Orașul nostru Sighișoara cinstește de asemenea pe ilustrul ei concitadin, astfel, că pe lângă școala care îi poartă numele și unde a pășit pentru prima dată ca mic elev în clasa I, lui Radu Popa i-a oferit distincția de Cetățean de Onoare, prin Hotărârea Consiliului Local nr. 1/1994.

---

³⁶ Acad. Șerban Papacostea – în „Radu Popa 1933-1993: istoric arheolog, profesor”, Satu-Mare, martie 2013

³⁷Cercul de Medievalistică “Radu Popa”-. <http://arheologiemedievala.blogspot.ro/2010/11/prof-dr-radu-popa.html>, Sibiu, 17 noiembrie 2010

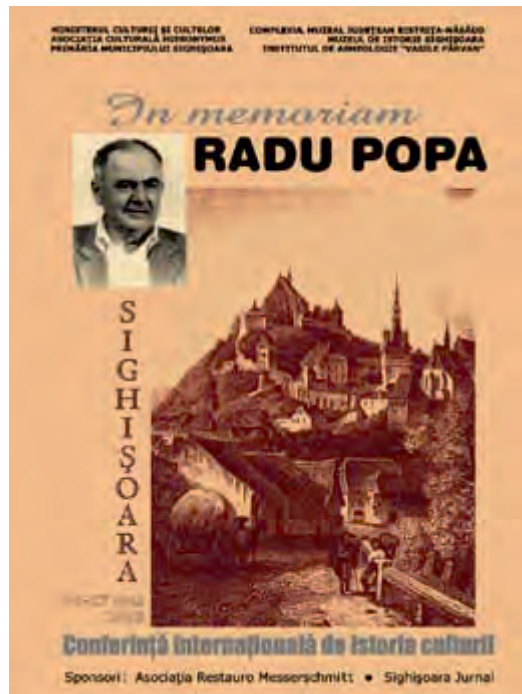
RADU POPA
MARCANT PERSONALITY OF ROMANIAN HISTORY AND ARCHEOLOGY
(Summary)

Great personality of Romanian mediaeval archeology, Radu Popa was born in a family of Transylvanian intellectuals. He spent his childhood and school years in Sighisoara where he graduated high school. In 1951 he became a student of the History Department of the University of Bucharest where he could benefit by learning from a generation of Romanians scholars such as: Ion Nestor, Dionisie M. Pippidi, Andrei Oțetea. In 1956 the year of his graduation, Radu Popa became a researcher at the National Art Gallery. In 1963 he has nominated full-time researcher at the Institute of Archeology in Bucharest. This moment marked the beginnings of his research activity over a period of three decades. He started the historical researches with the Transylvania region and after that, with other parts of Romania. The weighty fruit of these efforts was his Ph.D. dissertation titled „The Maramures Country in the 14th Century”. As a participant to the numerous sessions and congresses he represented his point of view by the Romanian historical researches with competence and in observance of the ascertained historical facts. Thus he justly won the unanimous recognition of the colleagues abroad. He also won the respect of his students that he directed and initiated in the secrets of the profession, so that he naturally became a true master of the newer generation. Quite a number of his „disciples” gradually turned into his collaborators proud to have become his friends.

Cuvinte cheie : Archeolog Radu Popa, Facultatea de Istorie Universitatea București, Sighișoara, cercetător, istoric, profesor, București

Key words: Archeologist Radu Popa, The History Department of the University of Bucharest, Sighisoara, researcher historian, professor, Bucharest

Radu Popa

Școala gimnazială „Radu Popa” Sighișoara

Școala „Radu Popa” - interior

